

بررسی نقش حسابرسان داخلی بر شفافیت صورتهای مالی بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

محمد ایمانی برندق^۱، سید جلال الدین حسینی غنچه^۲، علیرضا جاویدی اصل^{۳*}

۱- استادیار گروه حسابداری دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران

۲- استادیار گروه ریاضی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تاکستان، تاکستان، ایران

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، مؤسسه آموزش عالی تاکستان، تاکستان، ایران (نویسنده اصلی و مسئول مکاتبات)

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی نقش حسابرسان داخلی بر شفافیت صورتهای مالی بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. مطابق با پژوهش البوت و همکاران متغیر حسابرسان داخلی بصورت یک متغیر مصنوعی تعریف گردید. بدین صورت که در صورت احراز متغیر مذکور از طریق مطالعه گزارشات حسابرسی بانکهای مورد بررسی، امتیاز یک و در غیر این صورت، امتیاز صفر مبنای محاسبات قرار می‌گرفت. همچنین جهت سنجش شفافیت صورتهای مالی، مدل بارث و همکاران مبنای عمل بوده است. جامعه آماری مورد بررسی، کلیه بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۸۸ تا پایان سال ۱۳۹۳ به مدت شش سال بود. یافته‌های پژوهش با استفاده از رگرسیون خطی چندمتغیره، استفاده از داده‌های تابلویی و روش اثرات ثابت، حاکی از تأیید فرضیه پژوهش داشته و بیانگر این مطلب بود که وجود حسابرسان داخلی بر شفافیت صورتهای مالی بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تأثیر مثبت و معناداری دارد. بعبارت دیگر، با استفاده از حسابرسان داخلی در ساختار سازمانی بانکها، شفافیت صورتهای مالی آنها بصورت معناداری افزایش می‌یابد.

واژه‌های کلیدی: بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، حسابرسان داخلی، شفافیت صورتهای مالی

۱- مقدمه

رشد روز افزون و گسترش فزاینده نیازهای افراد جامعه توأم با رشد شرکت‌های اقتصادی، منجر به ایجاد بانک‌ها بعنوان یک نمونه از شرکت‌های بزرگ شد. سرمایه این شرکت‌ها توسط تعداد زیادی از صاحبان سرمایه‌های کوچک و بزرگ تأمین گردید. رشد و توسعه شرکت‌های سهامی^۱ از جمله بانک‌ها باعث فزونی تعداد صاحبان سرمایه شد. اداره عملیات بانک‌ها به عهده افراد معدودی به عنوان مدیران کار آزموده قرار داده شد و جدایی مالکیت از مدیریت مطرح گردید. صاحبان سرمایه به منظور حصول اطمینان از استفاده موثر از وجوه آنها، سنجش عملکرد مدیران و غیره نیازمند اطلاعات بودند. این امر سبب شد تا بانک‌ها اقدام به ارائه گزارش‌های (صورت‌های مالی^۲) نمایند (براون و همکاران^۳، ۲۰۰۹). طبق اظهارات کارگروه نظارتی بانکداری بازل، ارتقای شفافیت^۴ وضعیت مالی بانک‌ها سبب ضابطه‌مندی بهتر بازار می‌گردد. از دیدگاه مدیریت استراتژیک؛ نظارت و حسابرسی، یکی از اجزای لاینفک برنامه‌ریزی استراتژیک بانک‌ها محسوب می‌شود که برای حصول اطمینان از دستیابی به اهداف و برنامه‌های بانک و آگاهی از میزان پیشرفت آنها، گزارش به موقع استثنائات و عدول از پیش‌بینی‌ها و اهداف تعیین شده ضرورت می‌یابد. وظیفه اصلی حسابرس مستقل^۵ و بازرس قانونی، اظهار نظر نسبت به مطلوبیت صورت‌های مالی در چارچوب استانداردهای حسابداری و اعتبار بخشی به آن می‌باشد. در حقیقت، اظهار نظر حسابرس مستقل باعث بهبود کیفیت اطلاعات و ارزش افزوده آن گردیده و تصمیم‌گیری‌های بهینه اقتصادی بر اساس صورت‌های مالی حسابرسی تسهیل می‌گردد (بووشمن و همکاران^۶، ۲۰۰۴) نظارت بر بانک‌ها از جنبه حمایت از مشتریان و کمک به تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی بانک‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است. یکی از راه‌های نظارت بر بانک‌ها ملزم نمودن آنها به افشای اطلاعات جامع و مربوط در خصوص عملکرد آنهاست.. نیازها و خواست‌های استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی می‌تواند دلیلی برای تدوین استانداردهای اجرایی و تعیین حدود و میزان شفافیت صورت‌های مالی بانک‌ها باشد که در ابعاد کلی روابط مزبور را بسوی انضباط بازار در معنای عام هدایت می‌کند.

۲- بیان مسأله، اهمیت و ضرورت پژوهش

حسابرسی داخلی، نقش ارزنده‌ای در ارکان راهبری شرکتی^۷، مدیریت ریسک^۸ و کنترل‌های داخلی^۹ به ویژه در بانک‌ها دارد. باید توجه داشت که دامنه فعالیت حسابرسان داخلی در بانک‌ها؛ بر خلاف بازرسی که فقط قوانین و مقررات (اهداف رعایتی) را بررسی می‌نمایند، شامل بررسی اثربخش و کارآیی عملیات (اهداف رعایتی)، گزارشگری صورت‌های مالی (اهداف گزارشگری) و رعایت قوانین و مقررات (اهداف رعایتی) نیز می‌شود. با توجه به اهمیت حسابرسی داخلی در بانک‌ها، حسابرسان داخلی بانک‌ها می‌بایست از قابلیت حرفه‌ای کافی و جایگاه و استقلال مناسب برخوردار باشند تا قادر به رسیدگی کلیه حوزه‌های فعالیت بانکی باشند و با تغییر نقش خود از بررسی بخش‌های مالی با ارائه خدمات اطمینان بخشی و مشاوره‌ای نقش ارزنده‌ای در راهبری شرکتی، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی بانک‌ها داشته باشند. ایجاد یک واحد حسابرسی داخلی^{۱۰} اثربخش و کارآی دارای استقلال و

1. Corporation
2. Financial Statement
3. Brown et al
4. Transparency
5. Independence Auditor
6. Booshman et al
7. Corporate Governance
8. Risk Management
9. Internal Controls
10. Internal Audit Unit (IAU)

جایگاه حرفه‌ای در بانک‌های کشور، علاوه بر کمک به مدیران ارشد بانک‌ها در راستای نظارت و نظام راهبری بانک به واحدهای نظارتی خارج از بانک مانند بانک مرکزی می‌تواند اطمینان دهد که آیا بانک از یک سیستم کنترل داخلی اثربخش برخوردار است و همچنین بانک مرکزی را در راستای نظارت خود بر بانک‌ها از جمله نحوه رعایت قوانین و مقررات بانک مرکزی توسط بانک‌ها کمک خواهد کرد؟

۲-۱- واحد حسابرسی داخلی

پیچیدگی سازمانی و گسترش معاملات تجاری در اغلب کشورها موجب شده است که مدیران بنگاه‌های انتفاعی و غیرانتفاعی با توجه به مسئولیت خود و در راستای دستیابی به اهداف سازمانی و به منظور کسب اطمینان از هدایت بهینه کلیه منابع، واحدی به نام حسابرسی داخلی تشکیل دهند. دامنه فعالیت‌های حسابرسی داخلی به مراتب بیش از پیش گسترش یافته است. از مهمترین ساز و کارهای ایفای مسئولیت پاسخگویی، کنترل‌های داخلی و به تبع آن حسابرسی داخلی است. حسابرسی داخلی در تدوین روش‌های کنترل داخلی اعم از مالی و غیر مالی، استقرار سیستم کنترل داخلی، بررسی و ارزیابی سیستم کنترل داخلی، ارائه پیشنهادها سازنده برای بهبود این سیستم و ارزیابی اثربخشی و کارایی استفاده از منابع بنگاه، نقشی اساسی و کلیدی دارد و در این راستا، سیستم‌های مالی، مدیریتی و عملیاتی و همچنین رسیدگی‌های ویژه را در دامنه کار خود دارد. محدوده فعالیت‌ها، روش‌ها و وظایف حسابرسی داخلی در سازمان و چگونگی گزارشگری آن باید به روشنی مشخص بوده و افراد و گروه‌های ذیصلاح دائماً عملکرد حسابرسی داخلی را ارزیابی نمایند. مدیران نیز باید از نتایج فعالیت‌های حسابرسی داخلی در جهت بهبود سازمان و اصلاح عملکردها استفاده کنند. حسابرسی داخلی روی ارزیابی این سیستم یا چارچوب کنترل داخلی متمرکز است. گونه دوم کار حسابرسی که حسابرسان به اجرای آن راهنمایی شده‌اند، بررسی صحت و قابلیت اعتماد اطلاعات مالی و عملیاتی و ابزار مورد استفاده برای شناسایی، اندازه‌گیری، طبقه‌بندی و گزارش این اطلاعات است. حسابرسان داخلی باید سیستم‌های اطلاعاتی را بیازمایند و تعیین کنند که آیا سوابق و گزارش‌های مالی و عملیاتی شامل اطلاعات صحیح، قابل اعتماد، به موقع، کامل و مفید می‌باشند و اینکه آیا کنترل‌های نگهداری سوابق و گزارشگری کافی و موثر هستند یا خیر.

۲-۲- شفافیت صورت‌های مالی

اگر چه اطلاعات از منابع مختلف قابل استخراج است اما در حال حاضر صورت‌های مالی، هسته اصلی منابع اطلاعات مالی را تشکیل می‌دهند، بنابراین باید از کیفیت مطلوبی برخوردار باشد. تهیه صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای حسابداری به عنوان ضوابط معتبر، تضمین کیفیت مطلوب صورت‌های مالی است. روح حاکم در تدوین استانداردهای حسابداری ایجاد الزاماتی در جهت ارائه شفاف نتایج عملکرد واحدهای اقتصادی در قالب اطلاعات مالی است. اجرای حسابرسی علاوه بر افزایش اعتمادپذیری و اطمینان نسبت به اعداد و ارقام مندرج در صورت‌های مالی به عنوان معیار ارزیابی عملکرد مدیریت و یکی از عوامل کنترل و نظارتی محسوب می‌گردد. حسابرسان با ایفای نقش نظارت‌گری و اعتباردهی به صورت‌های مالی، افزایش پویایی و کارایی بازار سرمایه را نیز موجب می‌شوند. لازمه افزایش پویایی و کارایی بازار سرمایه تجهیز سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی به اطلاعات کامل، صحیح و معتبر است. مهمترین ابزار آگاهی در این بازار، صورت‌های مالی به همراه گزارش‌های حسابرسی است که بدون هزینه در اختیار استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی قرار داده می‌شود. بدین ترتیب با اتکای بر اطلاعات معتبر و قابل اتکا مبتنی بر یافته‌های حسابرسان مستقل، بی‌طرف و ذی‌صلاح، تصمیمات مناسب اتخاذ و منافع

موجود به شکل بهینه و مطلوب به سودآورترین فعالیت‌ها تخصیص داده می‌شود (نیلسن و همکاران، ۲۰۰۹).

۲-۳- نقش حسابرسی داخلی در شفافیت صورت‌های مالی

حسابرسی بعنوان ابزاری برای ارتقای کیفیت صورت‌های مالی مربوط به دوره‌های مالی بانک‌ها شناخته شده است. در این ارتباط سالانه، مبالغ زیادی برای انجام این نوع حسابرسی صرف می‌شود. لذا انتظار می‌رود انجام حسابرسی نتایج مفیدی را برای بانک‌ها در برداشته باشد. رشد روز افزون و گسترش فزاینده نیازهای افراد جامعه توأم با رشد فعالیت‌های اقتصادی منجر به ایجاد بانک‌ها بعنوان یک نمونه از شرکت‌های بزرگ شد. سرمایه اولیه این شرکت‌ها توسط تعداد زیادی از صاحبان سرمایه های کوچک و بزرگ تامین شد. رشد و توسعه شرکت‌های سهامی از جمله بانک‌ها باعث فزونی تعداد صاحبان سرمایه شد و صاحبان سرمایه به منظور حصول اطمینان از استفاده بهینه و موثر از وجوه آنها و سنجش عملکرد مدیران و غیره نیازمند اطلاعات بودند که این امر سبب بوجود آمدن حسابرسی و ارائه صورت‌های مالی شد. حسابرسی صورت‌های مالی و سایر اطلاعات مالی از مهمترین ابزارهای حصول اطمینان از شفافیت اطلاعات شرکت‌ها به شمار می‌رود. حسابرسی مستقل از طریق اعتباردهی به صورت‌های مالی و سایر اطلاعات مورد رسیدگی آلودگی‌ها را از اطلاعات مالی می‌زدایند و موجب شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها می‌شوند. اطلاعات که جزء جدایی ناپذیر فرایند تصمیم‌گیری است، هر چه شفاف‌تر و قابل دسترس‌تر باشد، می‌تواند به اتخاذ تصمیمات صحیح‌تری در زمینه تخصیص بهینه منابع منجر گردد و در نهایت باعث کارایی تخصیصی و شفافیت بازار شود که هدف نهایی بازار سرمایه است. از عوامل مؤثر بر شفافیت می‌توان نظام‌های قانونی، اقتصاد سیاسی، اندازه شرکت، اهرم‌های مالی، میزان سودآوری، تمرکز مالکیت، ترکیب هیات مدیره و در نهایت حسابرسی اطلاعات مالی و تغییر حسابرس را نام برد. بدیهی است با توجه به جایگاه و نقش مؤسسات حسابرسی در اعتباربخشی به اطلاعات مورد نیاز تصمیم‌گیرندگان، استقلال واقعی حسابرس و کیفیت کار مؤسسات حسابرسی که به عنوان عوامل کلیدی در نظام اعتبار بخشی حسابرسی قلمداد می‌شوند در سرلوحه توجه آنان قرار گرفته است.

۲-۴- پیشینه پژوهش

۲-۴-۱- مطالعات داخلی

بولو و رحمانی مهر (۱۳۹۲) در پژوهشی، رابطه میان شفافیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که یک رابطه منفی و معنادار میان شفافیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام وجود دارد. عبارت دیگر، با افزایش شفافیت سود، هزینه حقوق صاحبان سهام کاهش می‌یابد. قائمی و علوی (۱۳۹۱) به بررسی رابطه میان شفافیت سود حسابداری و موجودی نقد پرداختند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین شفافیت سود و میزان وجه نقد نگهداری شده رابطه منفی و معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، شرکت‌هایی که دارای شفافیت سود بالایی هستند، وجه نقد کمتری نگهداری می‌کنند. کردستانی و علوی (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی شفافیت سود حسابداری و هزینه سرمایه سهام عادی پرداختند. یافته‌های تحقیق نشان داد شرکت‌هایی که شفافیت سود بالاتری دارند؛ هزینه سرمایه سهام عادی کمتری را تجربه می‌کنند. کردستانی و علوی (۱۳۸۹) به بررسی تاثیر شفافیت سود حسابداری بر هزینه سرمایه سهام عادی پرداختند. نتایج نشان داد که شفافیت سود حسابداری از طریق کاهش ریسک، منجر به کاهش بازده مورد انتظار سهامداران (هزینه سرمایه عادی) شرکت می‌شود و رابطه منفی و معنی‌داری بین این دو متغیر وجود دارد. نوروش و حصارزاده (۱۳۸۹) ابعاد شفافیت سود

حسابداری و رابطه آن با ویژگی‌های شرکت را در بورس اوراق بهادار تهران را مورد بررسی قرار دادند. طبق تعریف آنان، معیار شفافیت سود از ترکیب چهار ویژگی سود یعنی کیفیت اقلام تعهدی، محافظه‌کاری، هموارسازی و پیش بینی سود بدست می‌آید. یافته‌های پژوهش آنان نشان داد که شرکت‌های زیان ده نسبت به سایر شرکت‌ها دارای شفافیت سود کمتری هستند. مدرکیان و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهش خود به بررسی ارزیابی سودمندی بندهای گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی در شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های تجاری به این نتیجه رسیدند که بندهای گزارش حسابرسی نتوانسته است بر شفافیت صورت‌های مالی تأثیر گذار باشد. بولو و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی به بررسی تغییر حسابرس مستقل و شفافیت اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. در این راستا تأثیر تغییر حسابرس مستقل بر رتبه شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها و تعدیلات سنواتی مورد آزمون قرار گرفته گرفت. نتایج این تحقیق نشان داد که تغییر حسابرس مستقل بر شفافیت اطلاعاتی شرکت‌ها تأثیری ندارد. پناهیان و صادقی جزی (۱۳۸۹) به بررسی تطبیقی تأثیر استنباط از شفافیت اطلاعات مالی در تبیین رفتار سرمایه گذار در بورس اوراق بهادار تهران و بورس سهام تایوان پرداختند. نتایج حاصل از مطالعه آن بیانگر این مطلب بود که شفافیت اطلاعات مالی در بورس تهران می‌تواند موجب افزایش اعتماد عمومی و افزایش فعالیت سرمایه‌گذاران گردد.

۲-۴-۲- مطالعات خارجی

چانگ و همکاران ۱ (۲۰۱۵) در پژوهش خود به بررسی رابطه میان مالکیت نهادی و شفافیت اطلاعات پرداختند. یافته‌های آنان حاکی از این امر بود که بین مالکیت نهادی و شفافیت اطلاعات رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. آنتیا و شارمیلایا (۲۰۱۴) به بررسی ارتباط بحران مالی، روابط مالکیت، شفافیت، و انتخاب پرتفوی خارجی پرداختند. آنان دریافتند که با افزایش شفافیت صورت‌های مالی، روابط مالکیت و انتخاب پرتفوی خارجی افزایش و بحران مالی کاهش می‌یابد. چانگ و همکاران ۳ (۲۰۱۰) به بررسی وجود شفافیت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس چین پرداختند. آنها با بررسی ۱۰۰ شرکت طی سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۷ و با استفاده از شاخص‌های طراحی شده توسط سازمان همکاری و توسعه اقتصادی نشان دادند که ارتباط معناداری بین معیار شفافیت به کار گرفته شده و ارزش سهام شرکت‌ها وجود دارد که نشانگر وجود شفافیت در بورس چین است. البوت و همکاران ۴ (۲۰۱۰) به بررسی تأثیر شفافیت حسابداری بر انتظار قیمت‌گذاری نادرست تحلیلگران پرداختند. آنها شواهدی تجربی و نظری فراهم کردند که نشان داد ویژگی‌های سرمایه‌گذاران نهادی شرکت می‌تواند منجر به افزایش شفافیت حسابداری شده و انتظارات سرمایه‌گذاران حرفه‌ای را تحریک کند. نتایج آنها نشان داد که انتظارات تحلیلگران متأثر از شفافیت سود حسابداری است. چیو چی ۵ (۲۰۰۹) تأثیر میزان شفافیت گزارشگری مالی بر عملکرد و ارزش شرکت در بورس اوراق بهادار تایوان را بررسی کرده است. هدف اصلی آن روشن کردن قوانین و مقررات جدید و فراهم کردن شواهدی تجربی به منظور نشان دادن رابطه بین شفافیت افشای مالی و عملکرد شرکت در محیط تایوان بوده است. وی بر مبنای درجه قابلیت اتکا، صریح و واضح بودن گزارش‌های مالی ۸۸۰ شرکت از نظر شفافیت رتبه‌بندی کرد. مطالعه او شواهد تجربی فراهم کرد که نشان داد کیفیت کلی شفافیت افشای شرکت به طور مثبتی با عملکرد مالی شرکت رابطه دارد. آندراده

1. Chang et al
2. Antia & Sharmila
3. Chang et al
4. Olvit et al
5. Chio chi

و همکاران ۱ (۲۰۰۹) به بررسی رابطه بین شفافیت صورت‌های مالی و هزینه بدهی پرداختند. آنها شواهدی ارائه کردند که نشان داد با افزایش شفافیت گزارشگری مالی، هزینه بدهی شرکت کاهش می‌یابد. بارث و همکاران ۲ (۲۰۰۹) رابطه شفافیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام را مورد بررسی قرار دادند. این محققین به منظور محاسبه هزینه حقوق صاحبان سهام از مدل سه عاملی فاما و فرنچ به همراه یک عامل دیگر تحت عنوان عامل روند حرکتی استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که بین شفافیت سود و هزینه حقوق صاحبان سهام رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یو ۳ (۲۰۰۵) رابطه بین شفافیت حسابداری و وضعیت اعتباری شرکت را بررسی کردند. از نظر وی می‌توان پیش‌بینی کرد که شفافیت اطلاعات حسابداری منتشر شده، ریسک اعتباری را کاهش می‌دهد.

۳- فرضیه پژوهش

با توجه به اهمیت مبانی نظری مطروحه و به منظور حصول اهداف پژوهش حاضر، فرضیه پژوهش به این شرح است: وجود حسابرسان داخلی بر شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت و معناداری دارد.

۴- مدل تحلیلی پژوهش

در پژوهش حاضر، به منظور آزمون فرضیه پژوهش، مطابق با رابطه (۱) مدل رگرسیونی زیر تخمین زده می‌شود:

$$TRANS_{it} = \beta_0 + \beta_1 IAR_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 LEV_{it} + \beta_4 AGE_{it} + \beta_5 MTB_{it} + \varepsilon_0$$

که در رابطه فوق:

TRANS: شفافیت صورت‌های مالی، IAF (Internal Audit Roles): نقش حسابرسان داخلی، SIZE: اندازه بانک، LEV: درجه اهرمی، AGE: عمر بانک، MTB: میزان سودآوری، β_0 تا β_5 : ضرایب رگرسیونی و ε_0 : درصد خطا می‌باشد.

۵- متغیرهای پژوهش و شیوه ارزیابی آنها

۵-۱- وجود حسابرسان داخلی

در این تحقیق، مطابق با پژوهش الیوت و همکاران (۲۰۱۰)، متغیر مستقل نقش حسابرسان داخلی می‌باشد که بصورت یک متغیر مجازی تعریف شده است و با مراجعه به گزارشات حسابرسی، در صورت احراز متغیر مذکور، امتیاز یک و در غیر این صورت، امتیاز صفر، مبنای محاسبات خواهد بود.

۵-۲- شفافیت صورت‌های مالی

در این تحقیق متغیر وابسته شفافیت صورت‌های مالی می‌باشد. برای تعریف شفافیت صورت‌های از مدل بارث و همکاران (۲۰۰۸) استفاده شده است. این مدل، شفافیت را تغییر همزمان سود و تغییرات سود با بازده سهام معرفی می‌کند. بازده سهام در برابر سود و تغییرات آن به دست می‌آید. این شاخص به عنوان شفافیت سود تفسیر می‌شود، چرا که سود و تغییر در سودآوری نشان دهنده تغییرات در شرایط اقتصادی شرکت است که به وسیله بازده سهام اندازه‌گیری شده است. برای اندازه‌گیری شفافیت صورت‌های مالی، مطابق با رابطه (۲)، مدل زیر برآورد شده است:

$$R_{it} = \beta_0 + \beta_1 E_{it} / P_{it-1} + \beta_2 \Delta E_{it} / P_{it-1} + \varepsilon_0 \quad \text{رابطه (۲)}$$

1. Anderade et al
2. Barth et al
3. Yu

که در رابطه فوق:

R_{it} : بازده سالانه سهام، E_{it} : سود هر سهم قبل از ارقام غیرعادی، ΔE_{it} : تغییر در سود هر سهم قبل از ارقام غیرعادی، $P_{i,t-1}$: قیمت سهام در پایان سال بعد می‌باشد.

برای محاسبه بازده سهام، مطابق با رابطه (۳) محاسبه می‌گردد:

$$R_{it} = \frac{Pt(1 + \alpha + \beta) - (P_{t-1} + C_{\alpha}) + D_t}{P_{t-1} + C_{\alpha}} \quad \text{رابطه (۳)}$$

که در رابطه فوق:

P_t : قیمت سهام در پایان دوره t ، P_{t-1} : قیمت سهام در پایان دوره $t-1$ ، D_t : سود نقدی پرداختی در دوره t ، α : درصد افزایش سرمایه از محل مطالبات و آورده نقدی، β : درصد افزایش سرمایه از محل اندوخته و C : مبلغ اسمی پرداخت شده توسط سرمایه گذار بابت افزایش سرمایه از محل آورده نقدی می‌باشد.

۵-۳- درجه اهرمی

درجه اهرم مالی، درصد تغییر سود هر سهم در ازای یک درصد تغییر در سود قبل از بهره و مالیات را نشان می‌دهد. استفاده از اهرم مالی بدان جهت می‌باشد که این اهرم به آثار سود هر سهم مربوط و ناشی از تصمیماتی است که برای تأمین مالی صورت گرفته است. برای مقادیری از سود قبل از بهره و مالیات که در بالای نقطه سر به سر مالی قرار می‌گیرند، درجه اهرم مالی بیش از یک شده و با افزایش میزان سود قبل از بهره و مالیات، این درجه کاهش یافته و به سمت یک میل می‌نماید (قاسمی، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر، درجه اهرمی از این رابطه بدست می‌آید:

$$\text{درجه اهرمی} = \frac{\text{کل بدهی ها}}{\text{کل دارایی ها}}$$

۵-۴- اندازه بانک

اندازه بانک عبارت است از لگاریتم مجموع دارایی‌های شرکت در پایان سال (باغومیان و نقدی، ۱۳۹۳)

۵-۵- عمر بانک

منظور از عمر یک بانک، اختلاف زمانی دوره مورد بررسی با سال پذیرش بانک در بورس می‌باشد (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۴).

۵-۶- میزان سودآوری

برای سنجش فرصت‌های سودآوری، از نسبت کیوتوبین استفاده شده است.

نسبت کیوتوبین از رابطه زیر محاسبه می‌گردد:

$$Q = \frac{MV}{BV}$$

که در رابطه فوق:

MV : ارزش بازار حقوق صاحبان سهام و BV : ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام می‌باشد.

۶- جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه آماری در این پژوهش، کلیه بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۸۸ تا پایان سال ۱۳۹۳ به مدت شش سال بوده است. زیرا، اطلاعات آنان به صورت بانک‌های اطلاعاتی بر روی لوح‌های فشرده موجود بوده و تحت نظارت و بررسی نهادهای مسئول هستند. با توجه به آنکه در پژوهش حاضر، کلیه بانک‌های مورد بررسی در بازه زمانی ۱۳۸۸-۱۳۹۳ مورد مطالعه قرار خواهند گرفت، عمل نمونه‌گیری صورت نخواهد گرفت و کلیه اعضای جامعه آماری مورد مطالعه قرار خواهند گرفت.

در نهایت، تعداد ۸۲ بانک همه شرایط حضور در جامعه آماری را داشته‌اند که با توجه به قلمروی ۶ ساله پژوهش،

مشمول بر ۴۹۲ سال - شرکت می‌باشد و تعداد بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک سال به شرح زیر می‌باشد:

۱۱	کل بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۸۸
۱۲	کل بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۸۹
۱۳	کل بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۰
۱۸	کل بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۱
۱۷	کل بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۲
۱۱	کل بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۳
۸۲	تعداد کل بانک‌های مورد بررسی برای دوره زمانی ۱۳۸۸-۱۳۹۳

۷- یافته‌های پژوهش

۷-۱- آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه‌ای که در پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شود. همچنین توصیف آماری داده‌ها، گامی در جهت تشخیص الگوی حاکم بر آن‌ها و پایه‌ای برای تبیین روابط بین متغیرهایی است که در پژوهش به کار می‌رود. بنابراین، قبل از این که به آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخته شود، متغیرهای پژوهش به صورت خلاصه در نگاره ۱ توصیف می‌گردند. این نگاره حاوی شاخص‌هایی برای توصیف متغیرهای تحقیق می‌باشد.

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

	شفافیت صورت های مالی	وجود حسابرسان داخلی	اندازه بانک	اهرم مالی	عمر بانک	فرصت های سودآوری
	TRANS	IAR	SIZE	LEV	AGE	MTB
میانگین	۸۱۵۱۳۴٫۱	۰٫۶۷۰	۶۶٫۰۷۷	۰٫۵۸۵	۳٫۲۲۵	۱٫۹۵۴
میانه	۸۲۶۸۰٫۵۰	۱	۶۶٫۶۹۵	۰٫۶۱۵	۳٫۲۵۸	۲٫۰۰۵
بیشینه	۱۴۴۷۹۹۴۷	۱	۸۱٫۰۹۰	۰٫۹۸۰	۴٫۰۹۴	۳٫۳۱۰
کمینه	-۶۷۱۴۸۱	۰	۸٫۹۴۰	۰٫۱۲۰	۲٫۳۰۲	۰٫۳۷۰
انحراف معیار	۲٫۹۱۱	۰٫۴۷۰	۳٫۴۱۹	۰٫۳۱۳	۰٫۴۵۹	۰٫۶۶۲
چولگی	۱٫۰۳۳	-۰٫۷۲۶	-۰٫۴۶۹	-۰٫۱۶۱	۰٫۰۳۶	-۰٫۱۳۳
کشیدگی	۱٫۶۷۸	۱٫۵۲۷۹۴۶	۲٫۰۳۹	۱٫۳۷۷	۲٫۲۰۳	۲٫۵۰۱

۷-۲- بررسی مانایی متغیرهای پژوهش

به منظور بررسی مانایی (پایایی) متغیرهای پژوهش از آزمون‌های ریشه واحد ایم، پسران و شین و لوین، لین و چو استفاده شده است و نتایج در نگاره ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. بررسی مانایی متغیرهای پژوهش

متغیر	نماد	آزمون ایم، پسران و شین		آزمون لوین، لین و چو	
		آماره آزمون	احتمال آماره آزمون	آماره آزمون	احتمال آماره آزمون
وجود حسابرسان داخلی	IAR	-۲/۱۴۴	۰/۰۰۰	-۱/۲۵۴	۰/۰۰۰
شفافیت صورت های مالی	TRANS	-۷/۷۳۷	۰/۰۰۰	-۴۲/۴۸۵	۰/۰۰۰
عمر بانک	AGE	-۱/۵۴۳	۰/۰۰۰	-۱/۰۳۵	۰/۰۰۰
اهرم مالی	LEV	-۴/۴۵۱	۰/۰۰۰	-۲۲/۵۴۵	۰/۰۰۰
فرصت های سودآوری	MTB	-۱/۱۲۱	۰/۰۰۰	-۴/۵۳۲	۰/۰۰۰
اندازه بانک	SIZE	-۱/۴۷۷	۰/۰۰۰	-۷/۸۱۸	۰/۰۰۰

با توجه به آنکه مقدار احتمال آماره آزمون‌های لوین، لین و چو و ایم، پسران و شین، برای همه متغیرها، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد، لذا این نتیجه حاصل می‌گردد که متغیرها، در دوره بررسی، پایا بوده‌اند.

۷-۳- آزمون نرمال بودن پسماند مدل فرضیه پژوهش

به منظور بررسی نرمال بودن پسماند مدل فرضیه پژوهش از آزمون جارک-برا در محیط نرم افزاری ایویوز استفاده شده و نتایج در نگاره ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون نرمال بودن پسماند مدل فرضیه پژوهش

متغیر	نماد	آماره جارک-برا	احتمال آماره جارک-برا
پسماند مدل فرضیه پژوهش	RESID	۱۴/۰۹۲۹	۰/۵۷۸

با توجه به آنکه احتمال آماره جارک-برا برای پسماند مدل، بیشتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد، لذا نرمال بودن بودن آنها تایید می‌گردد.

۷-۴- آزمون واریانس ناهمسانی

به منظور بررسی واریانس ناهمسانی، از آزمون وایت استفاده شده است و نتایج در نگاره ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون واریانس ناهمسانی

نام آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
وایت	۲/۹۳۵	۵ و ۲۲۲	۰/۴۲۵۴

با توجه به آنکه احتمال آماره آزمون وایت، بیشتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد، لذا حاکی از همسانی واریانس بوده و مشاهده گردید که مشکل واریانس ناهمسانی وجود ندارد.

۷-۵- آزمون همخطی

به منظور بررسی همخطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی از معیارهای تفرانس و عامل تورم واریانس استفاده شده و نتایج در نگاره ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون همخطی

متغیر	نماد	آماره های همخطی	
		تفرانس	عامل تورم واریانس
وجود حسابرسان داخلی	IAR	۰/۹۹۵	۱/۰۰۵
عمر بانک	AGE	۰/۹۹۳	۱/۰۰۷
اهرم مالی	LEV	۰/۹۹۳	۱/۰۰۷
فرصتهای سودآوری	MTB	۰/۹۸۴	۱/۰۱۷
اندازه بانک	SIZE	۰/۹۷۹	۱/۰۲۱

به لحاظ آنکه برای تمامی متغیرهای مستقل و کنترلی، به ترتیب، تفرانس بیشتر از ۰/۲ و عامل تورم واریانس کمتر از ۵ می‌باشد، این نتیجه حاصل می‌گردد که میان متغیرهای مستقل و کنترلی همخطی وجود ندارد.

۷-۶- آزمون فرضیه پژوهش

وجود حسابرسان داخلی، بر شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت و معناداری دارد.

در ابتدا به منظور بررسی انتخاب داده‌های تابلویی در برابر داده‌های تلفیقی از آزمون اف‌لیمر استفاده می‌شود. نتیجه آزمون مذکور در نگاره ۶ نشان داده شده است.

جدول ۶. نتایج آزمون اف لیمر برای فرضیه پژوهش

نام آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
اف لیمر	۲/۲۳۵	۱۳ و ۱۶۳	۰/۰۰۰۰

به لحاظ آنکه احتمال آماره آزمون اف لیمر، کمتر از سطح خطای کمتر از ۵٪ است، لذا استفاده از داده‌های تابلویی تایید می‌گردد. با توجه به نتایج حاصله، می‌بایست به منظور انتخاب روش اثرات ثابت در برابر اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده گردد. نتایج آزمون مذکور، نگاره ۷ نشان داده شده است.

جدول ۷. نتایج آزمون هاسمن برای فرضیه پژوهش

نام آزمون	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
هاسمن	۵/۱۸۹	۵	۰/۰۰۰۰

به لحاظ آنکه احتمال آماره آزمون هاسمن، کمتر از سطح خطای ۵٪ است، لذا استفاده از روش اثرات ثابت تایید می‌گردد. مدل رگرسیونی اثرات ثابت تاثیر وجود حسابرسان داخلی بر شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در نگاره ۸ نشان داده شده است

جدول ۸. مدل رگرسیونی اثرات ثابت تاثیر وجود حسابرسان داخلی بر شفافیت صورت‌های مالی بانک‌ها

$TRANS_{it} = \beta_0 + \beta_1 IAR_{it} + \beta_2 SIZE_{it} + \beta_3 LEV_{it} + \beta_4 AGE_{it} + \beta_5 MTB_{it} + \varepsilon_0$				
متغیر وابسته: شفافیت صورت های مالی				
متغیر	نماد	ضرایب رگرسیونی	آماره تی	احتمال آماره تی
مقدار ثابت	C	۵۰,۵۳۹	۴,۳۲۵	۰,۰۰۰۰
وجود حسابرسان داخلی	IdAR	۰,۶۴۴	۸,۹۵۱	۰,۰۰۰۰
اندازه بانک	SIZE	۶,۵۹۷	۲,۳۸۱	۰,۰۱۸۸
اهرم مالی	LEV	-۰,۱۰۶	-۷,۰۵۲	۰,۰۰۰۲
عمر بانک	AGE	۱۲,۷۷	۱۴,۵۸	۰,۰۰۳۲
فرصت های سودآوری	MTB	۰,۱۳۳	۱۱,۶۵۵	۰,۰۰۴۱
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	دوربین - واتسون	آماره اف	احتمال آماره اف
۰,۸۱	۰,۷۵	۱,۹۹	۹۰,۱۷۳	۰,۰۰۰

با توجه به اطلاعات نگاره فوق در می‌یابیم وجود حسابرسان داخلی بر شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر مثبت و معناداری دارد. زیرا علامت ضریب رگرسیونی آن، مثبت (۰,۶۴۴) و احتمال آماره تی مربوط به آن (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ است. لذا فرضیه پژوهش تأیید می‌گردد. متغیرهای کنترلی اندازه بانک، عمر بانک و فرصت‌های سودآوری بر تاثیر وجود حسابرسان داخلی بر شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تاثیر مثبت و معنی‌دار داشته‌اند. زیرا ضمن مثبت بودن علامت ضرایب رگرسیونی آنها، احتمال آماره تی آنها، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد. متغیر کنترلی اهرم مالی بر تاثیر وجود حسابرسان داخلی بر شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تاثیر منفی و معنی‌دار داشته است. زیرا ضمن منفی بودن علامت ضرایب رگرسیونی آن، احتمال آماره تی آن،

کمتر از سطح خطای ۵٪ بوده است.

ضریب تعیین تعدیل شده مدل، بیانگر آن است که حدود ۷۵٪ تغییرات شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ضمن توجه به تاثیر متغیرهای کنترلی، توسط تغییرات وجود حساب‌برسان داخلی، توضیح داده می‌شود. به منظور بررسی خودهمبستگی میان متغیرها، از آزمون دوربین - واتسون استفاده شده است و به لحاظ آنکه مقدار آماره آزمون مذکور (۱/۹۹) در بازه صفر و تفاضل آن از چهار قرار دارد، فرض وجود خودهمبستگی میان متغیرها، رد می‌گردد. در نهایت برای بررسی معنادار بودن مدل از آزمون اف استفاده شد و چون احتمال آماره آزمون مذکور (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ بود، معنادار بودن مدل رگرسیونی برازش شده تأیید گردید.

۸- نتیجه گیری و پیشنهادات

بر اساس نتایج حاصل از آزمون فرضیه پژوهش، این نتیجه حاصل شد که وجود حساب‌برسان داخلی موجب بهبود شفافیت صورت‌های مالی بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌گردد. به عبارت دیگر، با افزایش استفاده از حساب‌برسان داخلی و افتتاح و استفاده از واحد حساب‌برسی داخلی، شفافیت صورت‌های مالی بانک‌ها، بصورت معناداری افزایش می‌یابد. از آنجایی که بانک‌های تجاری، با استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی متعددی در ارتباط می‌باشند و آنان نیز، نیازمند استفاده از اطلاعات شفاف می‌باشند، به مدیران بانک‌های تجاری پیشنهاد می‌گردد که با تأسیس واحد حساب‌برسی داخلی، بعنوان یکی از فاکتورهای مؤثر بر شفافیت صورت‌های مالی، زمینه‌های لازم را برای استفاده آنان از اطلاعات مالی شفاف را فراهم آورند و از این طریق، عدم تقارن اطلاعاتی میان خود و آنها را کاهش دهند. بدیهی است هر چه شفافیت اطلاعاتی که از طریق استفاده از حساب‌برسان داخلی فراهم می‌گردد، بیشتر باشد، الزامات لازم برای ارائه شفاف صورت‌های مالی، مدیران بانک‌ها را بر آن می‌دارد تا از ارائه اطلاعاتی که فاقد شفافیت کافی هستند، امتناع نموده و اقدام به ارائه اطلاعاتی نمایند که دارای شفافیت کافی می‌باشند. به محققین دانشگاهی نیز پیشنهاد می‌گردد که در هنگام مطالعه عوامل مؤثر بر شفافیت صورت‌های مالی، به اهمیت وجود واحد حساب‌برسی داخلی و استفاده از فعالیت حساب‌برسان داخلی، در ارائه و کسب اطلاعات شفاف، توجه لازم را داشته باشند؛ چرا که بر اساس نتایج حاصله، هر چه میزان استفاده از حساب‌برسان داخلی بیشتر گردد، در نهایت، شفافیت صورت‌های مالی نیز بیشتر می‌گردد.

۸-۱- پیشنهادات موضوعی برای پژوهش‌های آتی

- ۱- پیشنهاد می‌گردد تأثیر نقش حساب‌برسان داخلی بر کیفیت سود، مورد بررسی قرار گیرد.
- ۲- پیشنهاد می‌گردد تأثیر نقش حساب‌برسان داخلی بر مدیریت سود، مورد بررسی قرار گیرد.
- ۳- پیشنهاد می‌گردد تأثیر نقش حساب‌برسان داخلی بر عدم تقارن اطلاعاتی، مورد بررسی قرار گیرد.

۹- محدودیت‌های پژوهش

در انجام هر پژوهش، مجموعه‌ای از عوامل وجود دارند که خارج از کنترل محقق می‌باشند. اما بطور بالقوه می‌تواند نتایج یک پژوهش را تحت تأثیر قرار دهد. بدین منظور، ضرورت دارد نتایج یک پژوهش علمی، با مد نظر قرار دادن محدودیت‌های موجود، مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد. پژوهش حاضر نیز از قاعده مذکور مستثنی نبوده و دارای محدودیت‌هایی بشرح زیر بوده است:

- ۱- در انجام پژوهش حاضر، تأثیرات تورم نادیده گرفته شده است. بدیهی است در صورتی که تأثیر این عامل، در محاسبات گنجانده می‌شد، ممکن بود نتایج حاصله، با نتایج فعلی، متفاوت باشد.

۲- با توجه به آنکه پژوهش حاضر، در سطح بانک‌های بورسی صورت گرفته است، یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که نتایج حاصله، می‌بایست با احتیاط به سایر شرکت‌های بورسی تعمیم داده شود.

منابع

1. Audit Auditing Standards Committee (1389). Auditing standards. Tehran: the Accounting and Auditing Organization Research Center audit.
2. Blue, Qasim and October Rahmani, M.. (1392). The cost of equity and transparency profits. Journal of Empirical Research in Accounting Issue 8.
3. Blue, Qasim, Maham, cosmos, Goudarzi, Ishmael. (1389). The independent auditor and the information transparency of listed companies in Tehran Stock Exchange. Journal of Accounting, First Year, Issue 1, Pages: 135-111.
4. Ghaemi, Mohammed Hussein and Ali, Sayed Mostafa. (1391). The relationship between accounting and inventory information transparency cash. Management Accounting, Volume 5, Issue 12.ss: 78. 67.
5. Ghasemi, Ali Rostami, Wahab and Asher, Fatima. (1394). The ability to manage and measure earnings quality criteria (focusing on the restatement, sustainability and quality accruals), Third International Conference on Economics, Management and Accounting. Tehran's International Conference Center.
6. Ghasemi, Ali. (1394). The impact of voluntary disclosure of intellectual capital components of stock returns of companies listed on the Tehran Stock Exchange. Accounting Master's thesis, Institute of Higher Education vineyard.
7. Jahanbani, Mustafa and Bagherpour Valashani, MA Mohammad Ali. (1389). Internal audit, risk management serves modern tools. CPA Journal, No. 21, pp. 40-33.
8. Kordestani, G. and Ali, Syed Mustafa. (1390). Accounting transparency and cost of equity capital. 12.43 Quarterly Stock Exchange number - 90.
9. Kordestani, GR, Alavi Seyed Mostafa. (1389). The effect of accounting transparency on the cost of common stock. Securities and Exchange Quarterly, Issue 12.
10. Mdrkyan, Hassan, burlap Yazdi, well-sealed Hussein and Abbas. (1391). Independent auditor's report and the auditor assess the usefulness of legal provisions on transparency of financial statements of commercial banks. Journal of financial accounting and auditing. Volume 2, Issue 7.ss: 140-121.
11. nternational Accounting Standards Committee. (1389). Principles and standards of accounting and auditing, accounting standards, audit organization, Technical Committee, Issue 160.

12. Nvrvsh, Iraj and Hesarzadeh, Reza. (1389). Review of accounting transparency and its relationship with the company features in the Tehran Stock Exchange, Quarterly Stock Exchange (Year: 3, Issue: 12).

13. Panahiha, Hossein Sadeghi Assistant, inquiry. (1389). A comparative study of the effects of the perception of transparency of financial information to explain the behavior of investors in Tehran Stock Exchange and the Taiwan stock exchange. Accounting and Auditing Research, No. 8.

منابع لاتین

14. Andrade. C. Sandro, Bernile. Gennaro, Hood. M. Frederick .(2009). SOX, Corporate Transparency, And the Cost of Debt” Journal of Financial Intermediation, Volume 18, Issue 4, 541-558.

15. Anita Pennathura, Sharmila, Vishwasraob.(2014). The financial crisis and bank–client relationships: Foreign ownership, transparency, and portfolio selection. Journal of Banking & Finance, Volume 42, May 2014, Pages 232–246

16. Brown, S., S. A. Hillegeist And K. Lo,(2009), “The Effect of Earnings Surprises on Information Asymmetry, Journal of Accounting And Economics 55,Pp: 208-225.

17. Bushman, R, Pitoroski, j and smith, A. (2004). What determines corporate transparency> journal of accounting Research, Vol. 42. No 2 .

18. Cheung, Yan.,Leung , Ping Jiang. b, Weiqiang Tan (2010) “A transparency Disclosure Index measuring disclosures: Chinese listed companies” Journal of Accounting Public Policy, No 29, 259–280.

19. Chiu, Chi, Li.(2009). Do Transparency And Disclosure Predict Firm Performance? Evidence From The Taiwan Market” Journal Homepage Elsevier, Volume36, Issue 8, Pp: 11198-11203

20. Chung-Hao Hsua, b, Syou-Ching Laia, Hung-Chih Lib. (2015). Institutional ownership and information transparency: Role of technology intensities and industries. Asia Pacific Management Review. Available online 10 December. doi:10.1016/j.apmr.2015.06.001

21. Clark, M. E., T. E. Gibbs, and R. G. Schroeder. (1980). Evaluating internal audit departments under SAS No. 9: Criteria for judging competence, objectivity, and performance. The Woman CPA. Vol. 22 (July), pp. 8–11

22. Elliott, W. Brooke, Krische, D. Susan. Peecher, E. Mark, (2010),” Expected Mispricing: The Joint Influence Of Accounting Transparency And Investor Base”. Journal of Accounting Research, 48: 343-381

23. Fadzil, F. H.; Haron, H.; Jantan, M. (2005). Internal auditing practices and internal control system. Managerial Auditing Journal, Vol.20 No. 8, pp. 844-874.

24. Hirth, R., B. (2008). Better Internal Audit Leads to Better Controls. *Journal of Financial Executive*, Vol. 24 No. 9, pp. 49-54
25. IIA – UK and Ireland (2003). *Risk Based Internal Auditing*, Institute of Internal Auditors, Altamonte Springs, FL, available at: www.iaa.org.uk
26. IIA (2001). *Practice Advisory 2100-4: Internal Auditing's Role in Organization without a Risk Management Process*, Institute of Internal Auditors, Altamonte Springs, FL, available at: www.iaa.org.au
27. IIA (2004). *International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing*, Institute of Internal Auditors, Altamonte Springs, FL. available at: www.theiia.org
28. IIA (2009). *IIA Position Paper: The Role of IA in ERM*, Institute of Internal Auditors, Altamonte Springs, FL, available at: www.theiia.org
29. Lander, H Gerald., Kathleen A. Auger, (2008), "The Need For Transparency In Financial Reporting" *Journal Of Accounting & Organizational Change* Vol. 4 No. 1,. Pp: 27-46
30. Nielsen, Christian. Modsen, Mona Toft (2009), "Discourses Of Transparency In The Intellectual Capital Reporting Debate Moving From Generic Reporting Models To Management Defined Information". <http://www.ssrn.com>
31. Pennathura Anita, Sharmila, Vishwasraob.(2014). The financial crisis and bank–client relationships: Foreign ownership, transparency, and portfolio selection. *Journal of Banking & Finance*, Volume 42, May 2014, Pages 232–246.
32. Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB). (2007a). *An Audit of Internal Control Over Financial Reporting That Is Integrated with An Audit of Financial Statements*". Auditing Standard No. 5. Washington, D.C. Available at: [http:// www.pcaobus.org/Standards/Auditing/Pages/Auditing_Standard_5.aspx](http://www.pcaobus.org/Standards/Auditing/Pages/Auditing_Standard_5.aspx)
33. Yu, Fan (2005). "Accounting transparency and the term structure of credit spreads" *Journal of Financial Economics*, No 75, 53–84.